

Dinlediğim bir Açık Bilinç bölümünde *Neoliberal Sistemin Açmazları* konuşuldu. Sistemin açmazlarının temelinde *güvenlik endişesi* ve *gelir uçurumu* varmış. Bunlar doğru, ancak mesele *sistemin açmazları* değil, yerine ne koyabileceğiniz.

İnsan psikolojisi, muhtemel kayıplara muhtemel kazançlardan çok daha fazla önem verir. Ekseriyet *elindeki 10 lirayı ver, %10 ihtimalle, 1000 lira kazanırsın* teklifini kabul etmez. İhtimal hesabı olarak kazancı 100 liradır, rasyonel olan kabul etmesidir ama ezelden gelen bir öğrenmişlikle kabul etmez.

Neoliberalizme alternatif olarak *sunulan* bu *sosyalist geyiğin* kaçırıldığı şey bu. Sosyalizmin, solculuğun veya bu konularda moda ne yönden esiyorsa onun kaçırıldığı: Gelir dağılımı adil değil ama onu değiştirmek için o gelirden de mahrum olacağım ve karşılığında *daha iyi bir hayat* alacağım da pek garanti değil. Neticede maaşıyla yaşayan insanlar, herhalde herhangi bir düzende de devletten maaş almaya devam eder, onun için akademisyenlerin sosyalizm korkusu olmasa gerek ama genelin hem maaşlı yaşayıp, hem *özgür* olması mümkün değil.

O halde bize, *herkesin maaşlı olacağı* bir düzenden fazlası lazım. Ancak bu gibi *mekanik* konularda kafa yormak yerine, Sosyalizm'in bariz açıklarına cevap bulmak yerine, *ahlaken daha güzel, yarınlar için, çocuklarımız için buna mecburuz* edebiyatı. Bence de dünyada barış ve kardeşlik olsun, herkesin karnı doysun ama nasıl?

Neoliberal iktisadın ve küreselleşmenin, zengin ülkelerde işçi ücretlerine etkisi, milliyetçilik/nasyonalizm/yabancı düşmanlığı gibi bir şey doğurdu. Buna İslam'ın sair formlarının getirdiği *medeniyetini savunma içgüdüsü* de eklendi. Yine de bu kısa vadeli, reaktif bir şey. 20-30 yıl sonra bugünkünden çok daha kuvvetli bir *Dünya Devleti* projesi doğacak olursa şaşımam. Çünkü her ne kadar içe kapanma çözümmüş gibi görünüyorsa da, küreselleşmeyi geriye almak mümkün değil ve iktisadın (*alt yapının*) kuralları, ideolojinin (*üst yapının*) kurallarına galiptir.

*Sol* ise, rakibi krizde olduğu halde toparlanamayan müflis işadama görüntüsünde. *Hayatı yavaşlatmak* ve *bürokrasiyi güçlendirmek* dışında hemen hiç dişe dokunur bir önerisi yok. Akademisyenler ve *bir şekilde geliri olanlar* birbirini ahlaken sıvazlasın, dünyanın ne kadar kötü bir yer olduğunu konuşup, insanlığın geleceğinden topluca endişe etsin ve dağılsın diye varolduğu anlaşıyor.

Bence de hayat kötü, bence de insanlar birbirini kazıklıyor, bence de dünya başımıza yıkılmak üzere. Bunun *varoluş sancısı* beni de buruyor. Yine de Allah bana daha basit ve anlaşılır dertler şeklinde teselliler vermiş ve büyük dertler konusunda da boş konuşmak yerine, en azından *mekanizmaları anlamak* diye bir gaye. O sebeple sosyalizm geyiğini araba sürerken dinliyorum, sonra da işime dönüyorum.